

Наш день (фрагменти зі збірки)

Дмитро Загул

Загул Дмитро

ІЗ ЗБІРКИ "НАШ ДЕНЬ"

Серце одчинене. Слухаю.
А сум — вітчим —
Присікався до серця гадюкою
Причин.

За мурами ворога-настрою
Марно час мій ішов...
Я вірив одному пастирю
На ймення — любов.

А він гармонійною зливою
Сіяв на серце лік
І з ноткою журливою
Прорік:

"Знай, що в кривавих подіях
Направиться кривда стара, —
Вся, що навколо — мелодія,
Радісна гра.

Дивися на все з любов'ю,
Пізнай очима втіх!
Бо ниткою шовковою
Зв'язало усіх".

А там, у найдальнішому кутику,
Ховався великий гнів —
Не хотілося смутку,
А вогнів.

* * *

Сьогодні я не той, що вчора,
І ватра мрій — не та сама,

Бо впала непрозора штора
За тим, що було і вже нема.

Моїх вражінь вчорашні свідки
Хильцем майнули за поріг...
Не буду ждати їх. Бо звідки?
З яких країн, з яких доріг?

Я випив пиво до крихітки,
Промчав, мов сон, останній гріх...
Повиливав над ранком зцідки —
Бо хто б минулого беріг?

Між ним і мною — ніч безодні,
І згадка — як якась брехня...
Вітаю радісне сьогодні,
Чекаю завтрашнього дня.

* * *

АВІАПІСНЯ

Пливіть, полумінні пілоти,
В повітрі — плинному склі —
До сонця до зальоти
З півсонної землі!

Линьте з леготом-вітром,
Своєвільні лицарі мрій, —
Розвійте прозорим повітрям
Попіл серця старий!

На вас майбутні надії, —
На вас, герої висот,
В кожному серці зоріє
Ваш понадземний льот.

Шикуються сили ворожі
За тином колючих дротів...
Будьте всі насторожі!
Вартуйте волю братів!

Що вам границі-кордони?!
Що вам ріки й моря?!

Вільні птиці червоні,
Під вами вільна земля!

* * *

БАБИНЕ ЛІТО

Упали приморозки ранні
На молоду озимину...
Берези в білому убранні
Гудуть мелодію сумну.
В ці дні, задумливо-багряні,
Я свого серця не збагну.

Снується біле павутиння;
Тоненька нитка павука.
Струна настроєна осіння
Така струнка та нетривка.
Чиясь рука прозоро-синя
Щодня розмотує клубка.

Там, де пройшли серпи та коси,
Що обголили чорну грудь,
Тепер щоночі вічні сльози
Сріблястим інеєм падають,
А вдень вітри, голодні... босі...
Журливі арії ведуть.

Де простягнулись чорні смуги
Недавно зораних левад
І де зазеленіло вдруге
Озиме жито поміж хат,
Тремтять нитки моєї туги,
Сумні мелодії бринять.

Не тускле золото полови,
На сірі, вицвіли стіжки,
На ті садки, на ті діброви
Аж до лінивої ріки —
Нитки снуються павукові,
Щовкові, срібні ниточки.

На мокрі луки, на бадилля
Лягає осені срібло —

І молоде татарське зілля
Молочним цвітом процвіло...
Його кохання і весілля
Вже одлетіло, одгуло...

Вже попрощалися лелеки,
Вже одкружились журавлі —
І дні жаги, сухої спеки
Вже не дошкулюють землі...
Вона заслухана в далекі,
Якісь невиразні жалі.

Чекаю зимнього спокою,
Міцних морозів і снігів,
А хтось незримою рукою
Торкає в серці скорбний спів...
О скорбна осінь! Із тобою
І я до болю посумнів.

* * *

БРАТАМ ПОЗА МЕЖІ
Флейтою плаче серце до вас,
Сопілкою схлипує:
Покинуті. Пасерби долі.
Любі. Рідні. Безвольні.
Зараз не вперше, а в сотий раз
Я одкриваю для вас
Десятилітні болі мої
На рідній чужині...
А з ними разом — тисячолітні
Страждання мої — болі людини
В хащах і пущах землі.

До вас, безпорадні, до вас
З віковічних тенет
Кличе весь час
Вільний поет:

Люди! Брати, з тавром на чолі,
Робітники — раби землі,
Повстати час,
Порвіть же враз

Ганебні пута.

Ловлю вас запит очима:

Що за причина?

Звідкіль цей біль,

Цей журний мотив

У світі?

Друзі! Брати! Звідкіля —

Відповідаю — не я.

З ваших хат, з ваших піль,

З фабрик, і з шахт, і з городів...

То плаче ваша земля,

То вашого рабства мотив.

Хай крапле крапля по краплі

Плач мій на плащ

Вулиць і площ,

Наче осінній дощ,

У ваші серця.

Ваші серця — з кров'ю мерця.

Порозривалися нерви,

Що сполучали нас.

І я... І ви — наче засохли,

Наче померли враз.

Погасли сили,

Порожні жили,

Засох мозок кісток...

Ви мій шлях загубили,

Я — ваш крок.

Криком сопілки кличу до вас:

До спілки час! До спілки!

Ми ж потратили стільки...

Але станемо в спільну лаву,

Станем щільно й порвемо

Чужої держваи ржаве ярмо,

Що довго на шиї держали...

І створимо вільу спілку,
Таку, як тут — без панських пут і тенет,
Ви — незаможний люд,
І я — вас тривожний поет.

* * *

ВОРОЖИМ ГОРОДАМ

О городи! Ви, горді лорди,
Пани просторів світових!
Нас не злякають ваші орди,
Ні ваші флоти, ні когорти,
Ні ваш гадючий сміх!
Ми стрінем поглядом погорди
Всіх ворогів своїх.

Хоч ми й п'ємо "дурманний опій"

І сон фанатиків снімо,
І в божевільний край утопій,
Як у провалля, пливемо, —
Та прийде час: по всій Європі
Такий настане лад і спокій,
Якого здавна ми ждемо.

Під вами порох. Бунт і бомби.
Під вами іскри в динаміт!
Розіб'ють ваші катакомби,
І правда вибухне на світ,
Як і колись, під час Жіронди.
Берлін, Париж, Нью-Йорк і Лондон
Переживуть наші буйний Жовтень,
Побачать наш червоний світ.

* * *

ГІМН-ПРОКЛАМАЦІЯ

Благословенний піт,
Благословенний труд,
Благословенна рука
Трудівника.
В поті чола здобуваємо хліб, —
Надії його не дадуть.
Ти до праці прилипла,
Як той поліп,
Роботяща людино,

Ти працювати привикла.
Хто не працює — той осліп,
Бо праця — добро єдине.
Хто не працює — хай гине.
Товаришу мій, селянине,
До твого серця — про спільну працю —
Я, співець України,
Складаю оцю прокламацію.
Я — твій найближчий друг,
Що дбає про спільне добро,
Хоч у тебе знаряддям коса і плуг,
А в мене — папір і перо.
А третій між нами — брат-робітник,
Що змалку до молота звик,
Своїми руками в крицю б'є —
І плуг, і перо він кує.
В поті чола здобуваємо хліб.

Як тільки злізе останній сніг,
Висушить сонце болото,
Виходь, селянине, на свій переліг,
Виходь на роботу.
Цупко обіруч тримайся чепіг,
Не шкодуй ні рук, ані ніг,
Ні м'язів, ні поту.
Ори!
Сій!
Жито, ячмінь і пшеницю
І жди благодаті-дощу згори,
Повен надій
На врожай, на сторицю.

Благословенний плуг і коса
І вчасна на полі роса,
Що зернистий вирощують сніп,
Благословенний труд,
Благословенний піт.
В поті лица здобувається хліб.

Вставай до сходу сонця,
Виходь надвір —

Дивися, як бліде вогонь сузір,
Погоду вгадує і мір,
Дивися, кільчиться, сходить
Посіяне зерно.

І вір —
Уродить воно —
Не тільки твоїй рідні,
Не тільки твоїй сім'ї,
Не тільки для твого дому,
А більше нікому —
Ні.
Плід матері землі —
Зусиль і твоїх і моїх —
Для тебе,
для мене,
для всіх.

Хай хвилюється колосом лан —
Ти доглядач, робітник того лану,
Ти сторож його, а не пан —
Ми покінчили з панами.
Ти зерен не кільчив,
А сонце і дощ.
Не ти зогрівав його,
Праця — тільки твого.

Хай не зменшається сила
Могутнього плеча,
Щоб доля на поле твоє не носила
Вогню і меча.
Доглядай добра землі.
Ти вартовий, ти не пан.

Хай зникне з голови твоєї
Той власницький дурман.
Хто має більше, як треба,
Той, певне, грабіжник.

Хто хліба голодним не дасть —
Той братовбивця.

Дивися, мій брате,
Щоб ти біля поля і хати
Зі спільнох стежки не збився.

Дрога єдина, дорога одна
У селянина і робітника:
Кривдників-трутнів між нами нема,
Бо в кожного з нас роботяща рука.

Праця, любов і знання —
Одвіку трійця свята.
А наша спільна мета —
Праці всесвітнє єднання.

Не вічний розклад,
Не розбрат,
Не ворожнеча і не війна.
Наша мета — не та.

Наша мета свята,
Прославлена здавна,
Світла і славна —
Спільне єднання
Праці, любові і знання.

Будь не рабом,
Громадянином будь.
Слухай, читай
Слово моєї любові
І руку свою подай
Співцеві-робітникові.

Благословенний піт,
Благословенний труд.
Благословенна рука
Робітника.
Хай буде наша трійця свята:
Праця, любов і знання.
Їхнє єднання — наша мета.

* * *

ЖОВТНЕВИЙ ВИХОР

Вихре, радісний вітре!
Товаришу вільних верхів!
Рвійно грає в повітрі
Твій розколиханий спів, —
Б'є в блакитні пюпітри,
Дзвонить у цитри дротів.

То ж ти в навалі зрості
Звалив стародавній лад.
Хто запрохав тебе в гості
До наших трухлявих хат?
Хто в щиросердому тості
Випив до тебе "віват"?

В убогих серцях, похилих
Тебе сподівались давно...
І ось — ти сієш по селах
Нової надії зерно, —
Бродиш у жилах веселих,
Мов молоде вино.

Ні, ти не млявий легіт,
Ніжний, мов панський шовк!
В жовтневу бурхливу негідь
Голосиш довго, як вовк...
Твій переможний регіт
Ще й досі в нас не замовк.

Не всі розсіяно хмари...
Розгонь їх, вихре, розгонь!
Наслухай зойки та скарги,
Роздмухай ясний вогонь —
На чорної ночі примари,
Дарунки панських долонь!

Затоплюй хвилями груди,
Захоплюй постопою дух!
Хай прокидається всюди
Нестримний, надземний рух!
Хай вільно дихають люди,
Забудуть панський обух!

Замай, мій вітре, над нами
Огнями червоних плахт, —
Зламай міцними руками
Плетиво дужих ґрат!
Зітхають за вільними днями
Лицарі фабрик, шахт.

Ще не одна країна
Стогне волом у ярмі:
Коли надійде зміна?
Чи швидко той час борні?
Приходь, золота, надійна —
Воле! Царівно землі!

Вихоре, вільний вітре!
Хмари розгонь, розвій!
Тільки твоя рука зітре
З людини порох старий.
О вітре! Видери, вирви
З серця сум віковий!

* * *

ЗАХІД

У нетрях європейських міст
Я завжди відчував утому;
Дім біля дому, дім біля дому...
А не повіриш там нікому,
Ніхто там правди не вповість.

Така там осінь і весна.
Тонкі тополі такі тендітні, —
А скверики брудні та непривітні, —
І в очі пил, як тільки ясно в квітні,
А коли ні — то сльота навісна.

Там люди кволі, маси безробітні,
А дармоїди в розкоші щодня.
Серця убогі, душі бідні, —
Де в неохайні підворітні
Виходить у святки сім'я.

В підвалах вогких мучаться робочі,

Бліді обличчя блимають в імлі...
Вони не знають пахощів ріллі,
І простору не бачили їх очі,
Не чули груди подиху землі.

Під вікнами ростуть їх вутлі діти,
З високих стін — на їх забави — тінь,
Бо не для них оті веселі квіти,
Що кличуть їх на волю, в далечінь,
До обрію за вихром полетіти.

І дочки їх ростуть на невідоме
І одцвітають хутко без пуття,
За хвилику втіхи скільки втоми.
Розгублені найкращі почуття,
Змарновано найкращий час життя.

А матері — про давні дні дитинства,
Або на ліжку в темному кутку
Придушують ознаки материнства,
Щоб легше йти на каторгу тяжку,
На працю при фабричному станку...

Тому-то втома в кожному мурі,
Цинічний сміх в вечірніх ліхтарях,
Що хочиш грому, хочеш бурі,
Щоб вирвала на ширший шлях
Оті обличчя впалі та понурі.

О, як жахливо згадувати вас,
Міста-спрути Америки й Європи,
Де серце прагне другої потопи,
Щоб затопила і розмила враз
Оту безодню муки і мерзоти.

Ні, не потопи, а вогню,
Вогню повстання, бурі, бунту,
Щоб спопелити вас до ґрунту,
Спалити вмить, в одну секунду,
Всю вашу кривду і брехню.

* * *

ЗГАДКА (Бувало: в сутінку вечірнім)

I

Бувало: в сутінку вечірнім,
Як обрій кров'ю догорить,
Стаю невпевненим, покірливим...

I туга пережитих літ
Закряче вороном настирливим:
Не варто марити про цвіт!

Хіба таким, мізерним, хирлявим,
Чекати кращого чогось?
Щоб потім згинуть непримиреним?

Та скільки ж поту пролилось
I скільки ж витрачено сили,
Щоб перебитися якимсь!

Чекай спокійної могили
I не турбуйся про людей!
Їм тільки власне, власне миле.

Ти не герой, не Прометей.
Хай інші, в кого більше віри,
Життя кладуть задля ідей!

А струни порваної ліри
Нехай про смуток і любов,
А не про голод, не про діри
I не про сон брудних голов!

II

А догорить похмурий вечір,
I ліхтарі замерехтять,
То й настрій туги недоречний
Втікає, як вечірній тать.

Засвічу лампу електричну —
Зітхання радісне з грудей —
I сяду за роботу звичну —
Бадьорий, свіжий, молодий.

І радий, що позбувся туги,
Що позабув одразу знов
Оте маріння недолуге,
І віру, й ліру, і любов.

Я не герой, не цвіт, не геній,
Я звичайніський робітник,
Що в обстанові цій буденній
Ще змалку працювати звик.

І скільки сили, скільки вміння,
І скільки вистачить часу,
Я все вкладу в одне горіння,
В одне терпіння все внесу.

Бо праця, праця од живого —
Серцем гарячим, золотим,
А не мерцям життя нового,
Що мріють про минулий дим.

* * *

ЗГАДКА (Хто косить під осінь отави)
Хто косить під осінь отави,
Осінні трави без роси,
Той не жалкує минулої слави
Ні полинялої краси.

Не слухай, що хочуть ворожки!
Не квиль на біль!
На межах зіноваті трошки,
Волошки та кукіль.

Забуде панський білий череп
Похилі верби, свій рідний герб!
На волю випав нам жереб,
А в серці — молот і серп.

Розбудимо всюди нечулих
На мільйони — не гонів — миль...
Хоч сон минулий степами блудить,
Мов божевільний Шлеміль.

Навіщо понурі тіні:
Петлюро, Денікін, Махно?
Пройшло лихоліття руїни...
Це було давно... давно.

Грає веселий вітер
На струнах золотих,
Що з наших дірявих відер
Не ллється голод і тиф.

Що знову захований спокій
Військовий мішок продер,
І стали рішучими кроки
Наших братів, сестер.

* * *

МАЙБУТНЄ

Тобі, надіє трудящого люду,
До ніг падуть турботні наші будні;
І з голоду, з безладдя, з цього бруду —
Простуєм шлях у мрійливе майбутнє.
Бо ця доба, що з нами настає,
Цей рік і місяць, день і ця година —
Співають нам про владарство твоє,
Що тільки ти — надія їх єдина.

Батьки вмирають, родяться сини.
Ростуть вони і прийдуть на готове.
Чи не для них настужувались ми?
Чи не для них пролляли стільки крові?
І заснемо, як листя восени,
Одійдемо, як ті хмарки на небі...
Про тебе снили дивовижні сни,
До тебе прагли, гинули за тебе.

І селянин із плугом у руках,
Що борознами ці поля мережить, —
І той літун, що, мов той птах,
За ворогом з далекогляду стежить, —
І робітник, що глиби скелі коле,
І військовий, що спокій береже, —
З них кожний творить, кожний молить:

Приходь уже! Приходь уже!

Чи ж не для тебе родяться співці,
Що в холоді убогої кімнати
Збирають вирази та образи багаті,
Виносять їх на площі й вулиці?..
Вони, — самітні все своє життя, —
Виховують, захоплюють борця,
Бо ритмом днів твоїх зворушують серця.
Тобі ж і я оддав свої чуття.

І маляри малюють без кінця —
Картини, краєвиди та портрети,
А потім з рук голодного митця
Оті ескізи, радісні сюжети
Так ваблять і милують очі,
Бо це про тебе наші сні пророчі,
Ти зміст пісень, картин і всіх поем, —
Основа всіх різноманітних тем.

Дивлюсь на фільму в кілька тисяч метрів,
На Гіггінса, Некрополь чи на Газ, —
Мене виводить із сучасних нетрів
Чиясь рука у той майбутній час,
Де буде світло, радісно, прозоро,
Де буде серцю і рукам просторо
І легко так для працьовитих мас...
Вже близько він, отой веселий час!

Як віоліна чи п'яніно дзвонить,
Мов з леготом у березні фіалка, —
А балерина голову наклонить
Чутливим жестом, мов сумна весталка, —
Про тебе марю, марю ніч і день.
Майбутнє, ти мотив моїх пісень,
До тебе ритм і кожна рима кличе —
Й вони твої надійні будівниці.

Тобі складаю цю весільну оду,
Майбутня втіхо змучених сердець,
З мільйонами розкутого народу

До тебе потом молитись й співець:
Приходь уже, надіє цього люду!
Зроби вже раз минулому кінець!
Тобі одній співати буду,
Тобі сплету останній свій вінець.

* * *

МАРІЯ І МАРА

Чи не марні марю мрії,
Коли стільки вже століть
Постать матері Марії
Тут примарою стоїть.

Ледве чутно скорбний голос:
"Я примарою умру!"
В мене й серце розколось
На Марію і Мару.

З них одна стоїть марою
Під раменами хреста,
Друга гострить ясну зброю
Вирушати на міста.

З гордим прапором Марута
Серед натовпу пливе:
Пропадай, стара отруто!
Ми п'ємо вино нове!

Скорбно слухає Марія
Ще нечуваних пісень:
Переможна наша мрія!
Великодній день.

І мені, як часом сниться
Зойк заплаканих зозуль;
Та ясніше сяє криця
Під ударом куль.

Марно марили ми досі
Про Марію, про одну!
Дві, як сестри, русокосі —
Вийшли разом на війну.

Серце стримати не може
Враз утіхи і жалю.
Може, друга переможе
Тугу страждущу мою.

І загоїть давні болі
Поневолених людей.
І розвіється на волі
Сум Марії віковий.

* * *

МОЖЕ, Й ТАК
Може, й так.
Я не справдив надій
І малого гуртка...
Але знаю:
В праці важкій
Не скривила рука.

Може, й так.
Я одсталий для вас, —
Віра моя замала...
Але знаю:
Любов до пригноблених мас
В моїм серці росла і цвіла.

Може, й так.
Помилявся, схибив,
Згайнував, змарнував свій час...
Але руки свої
Потом солоним кропив
Не раз і на раз.

Тільки брехня:
Я не кликав ніколи назад.
Не покличу й тепер!
До останнього дня
Свого поту з чола
Не обтер.

* * *

НА ПОЛЯХ
І

Як вечір кулями плював
І ранки гаркали залізом,
Один на варті він стояв —
І не з рушницею — з одрізом.

Непереможні вороги
Порозіслали чати, стежі...
А він, в обірваній одежі,
Десь міряв межі навкруги.

І раптом куля — не в висок,
Не в груди — в задубілу ногу.
Упав з одрізом на дорогу
І в рану набивав пісок.

І з болю скреготав зубами.
Не крикнути і не піти.
Навколо прокляті кати,
І стогнуть села під панами.

Надбігло двоє. — Більшовик. —
Скажено клацнули затвори...
І пронизав останній крик
Задимлені простори.

II
Горіли панські будинки,
А з лісу все бах та бах.
Топтали підкови стежинки
По золотих житах.

А в лузі за нашим селом
Лежали в ровах селяни —
У кого рушниця, а хто з ціпком, —
А пани гарцювали ланами.

І щось віщувала душа,
Що сина я вже не побачу.
В серці, мов вістря ножа,
Точило кров гарячу.

Ввечері — наші на межі —
Аж за ланами загуло.
Його в кривавій одежі
Внесли сусіди в село.

Не спиться мені по ночах...
Ні крику, ні зойку, ні сліз.
Такий одчай, неначе жах
Пройшов по селах скрізь.

Як зараз — в дірявій одежі,
А в правій — старий одріз,
Виходить мій син на межі...
Я знаю: на заріз...

* * *

ОБЖИНКОВА

Нехай гуде дзвінка
Мелодія дротів,
Як пісня юнака
На радісний мотив,
Потужно, як рука
Селян, робітників.

Дзвони, дзвони, о музико дротів,
Над городом, над селами, простором...
Бо в мене стільки сестер і братів
Із серцем хворим і байдужим зором, —
Хай розбудить цей потужний спів,
Хай скаже їм, що кволим бути — сором.

Ще тиждень — два...
Степи вже половіють,
Колишуть їх засмажені вітри.
Коли на ниви рос-дощів навіють...
Тож радісно обличчя обітри
І заспівай, зогрій свою надію.
Твій урожай дозріє до пори.

А ждуть його — не тільки ти та діти,
По всіх світах брати-робітники,
З тобою разом будемо радіти,

Бо ти підпора нашої руки.
Твій урожай по всім широкім світі
Прославить труд мозольної руки.

За той твій хліб здобудемо машину...
Вона піде просторами степів.
І будеш менше гнути свою спину,
І веселіше забринить твій спів.
В собі самому знайдеш ту причину,
Що двигляє могутній крок віків.

Нехай гуде дзвінка
Мелодія дротів,
Як пісня юнака
На радісний мотив,
Потужна, як рука
Селян, робітників.

* * *

ПАМ'ЯТІ ДРУГА

В п'яту річницю смерті В. Кобилянського

Втіхи ні крихти, —
а стільки терпінь!..
Душа до одчаю самотня...
Ти тільки сон,
перебіжна тінь...
Ти тільки тінь скорботна.

А хто розкаже?
Хто розповість
Про все, що в душі наболіло?
І втіха гість,
і смуток гість...
Прийшов — і піде несміло.

Стоїш у задумі,
мов сонний ліс...
Стоїш і шумиш помалу.
Не треба зітхань!
Не треба сліз!
Не треба смутку ні жалю.

Пролетить зима,
прошумить весна,
пробіжить-одлетить і літо.
Осінь надійде,
осінь сумна —
без пахощів і без цвіту.

Прощайся з усім.
І з нею простись, —
І сам одійди супокійно!
Може, й вона заспіває колись
цю пісню твою,
цю елегію мрійну.
* * *

ПРИВІТ ОСІННЬОМУ

...А було тихо. Було журно,
Аж доки з нетрів городів,
Мов свіжий вихор в хату курну,
З потужним криком, грізно й бурно,
Ти в наші села зелетів.

Прийшов у стомлені оселі
З юрбою радісних пісень,
Заколихав трухляві стелі,
Переорав сухі пустелі
І засвітив веселий день.

Вітай, великий чародію!
Тобі, осінньому, хвала!
Перетворив ти в дійсність мрію
І справдив зоряну надію,
Що в серці од віків цвіла.

Вже шостий жовтень, як пройшов ти
По наших селах і містах...
Тепер тобі, чарівний Жовтне,
По віки вічні не замовкне
Хвала на радісних устах.

І кожне свіже покоління
Неперебіжних сотень літ

Оддасть тобі своє горіння.
О революціє осіння,
Тобі щоразу мій привіт!
* * *

РАНКОВЕ СОНЦЕ

Ранкове сонце — серце моє, —
Дзеркальна глибінь тепла.
З прозорим ранком воно встає...
І гляньте! Імла втекла!

Вам не чужа моя душа, —
В ній плюскіт і ваших хвиль...
Хоч вас обігнала її межа
На сотні, тисячі миль.

Убогі душі я збагачу
Барвами ніжних фарб,
Жербрацькі торби позолочу...
Беріть мій світ, мій скарб!

Скільки німих у вас пісень!
Тільки торкнись! Поруш!
Я буд грати і ніч, і день
На арфах ваших душ.

Я не стурбую спокійних дум
Журбою своєї душі.
Люблю ваш біль, люблю ваш сум,
Як і радощі чужі.

Хіба ж не сонце — серце моє?
Душа — не прозора глибінь?
В повітрі замки вона снує
Над царством ваших терпінь.
* * *

СУРМАЧ

Не крик архангельської сурми
(Не вірю я в небесний суд),
А тут ідуть народи бурні,
Червоні маєва несуть.

Хіба ж не це жертвна барва?
В вогні і крові прийде він —
Та не Христос! (Надія марна!)
Не великодній ясний дзвін.

То з робітничого кварталу
Непереможна сила йде —
Руйнує вицвіле без жалю,
Будує світле, молоде.

І вже вгорі над димарями —
Не Магомет, Мойсей, Ісус —
Над королями, над царями
Потужний поклик розітнувся.

Вставай, пригноблений віками!
Ламай трухлявини віків!
Безмежний простір перед нами,
За нами полумінь і гнів.

Вставай, скликай людей до штурму!
То дзвонить зброя, вихрить дим.
Із рук господніх вирвав сурму
Земний, нестримний херувим.

Він має зілля чародійне
На лемент і на плач.
Минуле вирите, розвіяне,
А над сьогоднішнім — Сурмач!

* * *